

Udgaar i Allinge-Sandvig,
Tejn, Olsker, Rutsker, Rø,
Klemensker og Hasle

Ansvarhavende Udgiver:
Otto Gornitzka, Telef. 74
Gornitzka's Tryk, Allinge

Nr. 534

Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm efter 8 Ø,
Forretningsann. 8 - - - 6 Ø.

Fredag den 20. Maj

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1938

Da Panamakanalen blev bygget.

Manden, der skar en hel Verdensdel itu.

For 25 Aar siden trykkede Præsident Woodrow Wilson i det hvide Hus i Washington paa en Knap og sprængte derved den sidste Dæmning, Camboadæmningen, ved Panamakanalen, 3000 Mile borte. Dermed var Panamakanalen aabnet og et Størværk fuldent, der skulde blive de Forenede Staters Livsnerve. Det havde kostet uhyre Summer af Menneskeliv og økonomiske Ofre.

Den Mand, som tog Værket op, efter at Suezkanalens Bygmester, Ferdinand de Lesseps og to Amerikanere havde forløftet sig paa det, var Major Georges Goethals. I Marts 1907 modtog han et Telegram fra Amerikas daværende Præsident, Theodor Roosevelt, hvori denne udnævnte ham til Leder af Arbejdet ved Panama. En hidtil ukendt Ingeniør-officer stod pludselig i Verdensinteressens Projektørlens. Goethals rejste straks til Washington. Efter Konference med Præsidenten paatog han sig Arbejdet, men kun paa den Betingelse, at han fik uindskrænket Fuldmagt. Roosevelt udstyrede den ukendte Ingeniør med en Diktators Myndighed og Magt, og Majoren rejste til Panama.

Splid, Skandale, Misundelse og Ulykker.

Paa dette Tidspunkt var Fuldenelsen af Panamakanalen blevet til et nationalt Spørgsmaal for Amerika. Man ønskede, at Kanalen skulde bygges af Amerikanere, og man ønskede, at den nu endelig skulde gøres færdig, efter at Splid og Skandaler, Misundelse og Ulykker havde forhalet Bygningen gennem mange Aar.

Allerede i 1850 var der mellem den engelske Gesandt og den amerikanske Udenrigsminister afsluttet en Kontrakt, hvorefter begge Lande skulde være med til at bygge en Kanal ved Panama. Begge var Konkurrenter om Verdensherredømmet paa Havnene og vilde hellere lade deres Skibe gaa rundt Kap Horn end sende dem gennem en Kanal, som var i det andet Lands Besiddelse.

Medens Amerika og England var bundet ved denne Overenskomst, begyndte Frankrig at røre paa sig. Lesseps rejste til Panama med en Stab af Ingeniører og Medarbejdere; han havde bygget Suezkanalen og regnedes for at være den største Autoritet paa Kanalbygningens Omraade. Lesseps Overslag lød paa

800 Millioner Francs, men allerede efter 8 Aars Arbejde var der medgaaet 1 Milliard og 400 Millioner Francs, og Arbejderne døde i hundredevis af den gule Feber.

Lesseps vilde bygge en saakaldt Niveaukanal paa Højde med Havoverfladen. Hertil var dybe Indskæringer i det bjergrige Land nødvendige, og de blev hans Ødelæggelse. Det ene Jordskred fulgte paa det andet, og med dem skred Kursen paa Aktierne nedad. Der fulgte en Skandale af uhyre Omfang. Tusinder af smaa Sparere havde i Tillid til Lesseps Navn sat alt, hvad de ejede i Kanalbygningen. De tabte hver Centime. Lesseps blev anklaget for Sløseri og Bestikkelse. Panamaskandalen rystede Verden.

Da Amerika stod overfor et Kæmpekrak.

Man dannede et nyt Selskab, men det havde ikke mere Held end Lesseps. Arbejdet stødte paa uovervindelige Hindringer, og Arbejderne døde i tusindvis af den frygtelige Sumpfeber.

I Mellemtiden blev den engelsk-amerikanske Traktat ophævet, og Washington havde frie Hænder. Amerika købte Franskmændenes Koncession for 40 Millioner Dollars. Men hvad nyttede Rettighederne, — naar Columbia, gennem hvis Omraade Kanalen skulde gaa, ikke vilde anerkende Afstaaelsen?

Saa spekulerede man paa at lægge Kanalen gennem Staten Nikaragua; Kampen om dette stod for og imod i den offentlige Mening. Den blev afgjort af et Frimærke! Ingeniør Varilla, den ivrigste Modstander af Nikaragua-Projektet, sendte alle Kongresmedlemmerne et Brev med et Frimærke fra Nikaragua. Det viste et typisk Landskab fra Landet, en Bjergkæde afbrudt af Vulkaner. Det slog Hovedet paa Sømmet. Kanalen skulde bygges gennem Panamatangen. — Men hvad med Columbia?

Man havde det Held, at der udbrod Revolution i Columbia i November 1903. Provinsen Panama sagde sig løs og dannede sin egen Regering, og Præsident Roosevelt var ikke sen til at anerkende den. Nu var der intet, der stod i Vejen for Bygningen af Kanalen; man tog fat med friske Kræfter, men foreløbig havde Amerikanerne ikke mere Held med sig end Lessens havde haft.

— Den gule Feber rasede stadig, man stødte paa store Hindringer og man imødesaa allerede en Skandale, et økonomisk Sammenbrud, der vilde give endnu større Genlyd end Lesseps. Lederen af Arbejdet, Ingeniør Wallace, trak sig tilbage, hans Efterfølger gjorde efter kort Tids Forløb det

Fra Artiklerien „Paa Fodtur gennem Europa“.

Berlin, Brandenburgerthor. Garden trækker op.

samme. Amerika stod overfor et Kæmpekrak.

Majoren, der reddede Landets Prestige.

Hvor var Manden, som kunde redde Landets Prestige og de mange Penge, der var stukket i Foretagendet?

Man fortæller, det var et Tilfældet, som henledte Opmærksomheden paa Major Goethals, der gjorde Tjeneste i Hærens Ingeniørkorps. Man undersøgte nærmere hans Forudsætninger, og saa afsendte Præsident Roosevelt det afgørende Telegram, som skulde sætte Goethals i Spidsen for den mægtige og vanskelige Opgave. Goethals var fremragende baade som Ingeniør, Læge og Soldat. Han rensede de frygtelige Mangrovesumpe og fik Bugt med Feberen, han forkastede fuldstændig Lesseps Ide med en Niveaukanal, i hans Hjerne opstod Planerne til Gatonsluserne, der paa een Dag er i Stand til at hæve 45 Skibe 26 Meter i Vejret.

Colonel Goethals levede kun for sit Arbejde. Fra om Morgenen Kl. 6 til Kl. 13 var han paa Arbejdspladsen, han undte sig kun en Times Middagshvile og arbejdede saa igen til Klokkeren 2 om Natten paa sit Kontor. Søndag Formiddag gav han Avdiens for alle, der havde noget at tale med ham om. Der kom de, Arbejdere, Ingeniører, Kontorfolk og andre, som havde en Klage at forebringe, et Spørgsmaal at drøfte eller en Forbedring at foreslaa. Han havde Tid for dem alle, og rakte Formiddagen ikke til — og det gjorde den sjældent — tog han Søndag Eftermiddag med. Sig selv tænkte han sidst paa.

Under hans Ledelse blev den 80 Kilometer smalle Tange ved Panama et levende Stykke Land. 160 Lokomotiver, 560 Boremaskiner, talrige Gravemaskiner og andre Maskiner stønnede og pustede, brummede og knitrede Dagen lang i de næste 10 Aar. Der

opstod Byer for Arbejderne og deres Familier, Hoteller for Ingeniører og Kontorfolk, Kølehus, Slagterier, Bagerier, Forretninger af enhver Art, Teatre, Koncertsale o. s. v., en Verden byggedes paa det begrænsede Omraade.

Store Organisationer i de forenede Stater og Mexico regulerede Tilførslen af Levnedsmidler og Brugsgenstande. For at modvirke den gule Feber steg det ugentlige Forbrug af Kinin med 500 Pund. Sanitetsvæsenet alene beskæftigede 1500 Mennesker. De aarlige Omkostninger til Bekæmpelse af Sumpfeberen og Begrænsningen af Dødeligheden til normalt Omfang beløb sig til fem Millioner Dollars. Man arbejdede Dag og Nat med tre Arbejdshold ved Kanalen.

Soldaten Goethals havde forstaaet at organisere og disciplinere sin Hær og sit Arbejde, og derfor lykkedes Opgaven for ham. Da han for 10 Aar siden døde, 70 Aar gammel, kunde han se tilbage paa et fuldent Værk, som i 15 Aar havde staaet sin Prøve og vist sin Betydning.

Donau og de tyske Planer.

Ved Annekteringen af Østrig fik Tyskland et stort nyt Stykke af Donau-Floden, hvilket selvsagt letter Forbindelsen med alle Lande i det centrale og østlige Europa.

Donau har sit Udspring i Schwarzwald (den sorte Skov) i Tyskland og flyder gennem Agerland og Skovdistrikter, farer over Sten og Fjeld og mellem forrevne Klipper, flyder dovent gennem Prærielandskaber for endelig som en typisk Deltaflod at falde ud i Sortehavet.

En Krigsflaade paa Donau.

Op og ned ad denne internationale Vandvej gaar alle Slags Fartøjer, Passagerbaade, som transporterer Soldater, Handelsrejsende og Turister, Slæbebaade med Lægtare, Sejlbbaade, Robaade og

Kanoer. Fra Donaus Munding kan søgaaende Skibe sejle op over Floden helt til den rumænske By Braila, som ligger 1600 km inde i Landet. Her maa Lasten omlastes i Lægtare eller Jernbane.

Paraden paa Donau vil snart blive endnu pragtfuldere, for de tyske Autoriteter har offentliggjort Planer om at sætte en hel Krigsflaade paa Floden. Østrigs lille Flaade paa 7 Skibe vil danne Grundlaget for den nye Donauflaade.

Middelalderens Røverbaroner.

Helt siden Korstogenes Tid har Handelen blomstret langs Donau. Middelalderens Røverbaroner, som fra sine Borge vogtede Trafikken paa og langs Donau, plyndrede Købmænd, som var paa Vej mod Vest, og tilranede sig Silke, Olie, Bronze og Krydderier. Eller de var maaske saa heldige at tilrane sig en Formue i Skind, Vaaben Sadelmagerarbejder, bestemt for Østens Markeder.

Store Byer som Wien og Budapest er vokset op ved Donaus Bred. Spirene paa de middelalderlige Katedraler i Ulm, Regensburg og Bratislava (Pressburg) kaster fremdeles sin Skygge over Donaudalen. Ruinerne af Dyrsteinburg, som ligger paa en fremspringende Klippe over Floden markerer det Sted, hvor Richart Løvehjerte blev holdt i Fangenskab. Talrige andre Borge og Klostre voksede op langs Donau, men mangede af dem er for længe siden lagt i Ruiner.

I Stenalderen boede Kelterne i Donaudalen. Romerne udvidede deres Grænser til Dalen 14 Aar før Kristi Fødsel. Under et Felttog byggede Kejser Trajan (98 f. K.) en Vej for sine Romerske Soldater langs den bratte Side af en Klippe, som hænger ud over Floden og indridsede sit Navn der, før han drog videre Gøter og Hunner hærgede og plyndrede i Dalen, hvor Karl den Store kæmpede mod Avarerne, et fjendtligt Folk fra Øst, og planlagde en Kanal, som skulde forbinde Donau med Rhinen.

Tusinder af Korstarere sejlede ned over Floden i det 11. Aarh. paa deres Pilgrimsfærd til Palæstina. I Egnen ved Donau skærpede Tyrkeren Soliman sin Appetit paa Vestens Land, som han dog ikke fik tilfredsstillet. Gustaf Adolf og hans skandinaviske Tropper omdannede Donaus Bredder til en Slagmark under Krigen mod den tyske General Tilly, og her forsøgte ogsaa Napoleon at tilfredsstille sin Ærgerrighed.

Tyskland planlægger en stor Kanal.

I Dag er det kun smaa Fartøjer, som kan sejle gennem Europa fra Nordsøen til Sortehavet. Ruten er op ad Rhinen, derpaa langs Main-

Stakkels Mandfolk!

der endnu ikke har prøvet ELLE-Barberbladet

Eneforhandling **KIOSKEN**

Flere Hundrede Hatte

er nu paa Lager, saa vi har noget for enhver Smag og til enhver Pris.

Mange Nyheder i **Hatte og Huer til Børn.**

Thora Pedersens Modeforretning.

De nye Sommerkjoler

er hjemkomne, og de er meget fikse og billige i Aar. Alle gamle Kjoler sælges for halv Pris og derunder. Se Vinduerne.

Leverandør til begge Lotterier.

Allinge Messe

Th. Holm

Husk

Jens Hansen's Manufakturforretning

fører stadig alt i Metervarer, samt færdigsyet Arbejdstøj. — Hatte og Huer i stort Udvalg.

Trikotage og Garn i bedste Kvalitet til billigste Pris

En Del Klædninger udsælges til meget smaa Priser

Skjorten med den bløde, men altid glatte Flip

A Bernhard
Skjorten!

I Flipperne er indsyet et nyt Indlæg, der holder Spidserne glatte og i Facon. Indlægget blødgøres i Vask, men er lige stift igen, saa snart Flippen er strøget. — Ingen løse Stivere, der før eller senere bliver væk.

Skjorten, alle Gentlemen køber, faas i

Nordlandets Handelshus.

S. Aa. Andersen

aut. Installatør

Nyanlæg og Reparationer udføres til rimelige Priser. Overslag og Tilbud gratis. Altid 1. Kl. Arbejde. Nørregade 8, Allinge (Henvendelse: Allinge Radioforretning) Telefon 95

Vimpler og Flag

føres i alle Størrelser

Fritz Reusch

ALLINGE.

Nu er det Plantetid

for de forskellige Udplantningsplanter. Tomater, Purrer, Kaal, Silleri, Stedmoder, Asters, Løvemund, Levkøjer, Zenia, Petunia m. m. — Viola cornuta faas nu i mange forskellige Farver. Større Partier bedes bestilt.

Helene Andersen, Dalegaard.

Magasin du Nord

Det store Udvalg i Sommerkjoler

Det er nye, fikse Kjoler, syet af moderne Stoffe, og selv de billigste er syet med Omhu og Akkuratesse.

Sommerkjoler af Vaskemousselin fra 3,85

Sommerkjoler af smukt ensf. Lærred, hvide og kulørte fra 13,50

Lærredskjoler, prima mønstr. Hørlærred fra 13,25

Sommerkjoler af Bem-berg Siike fra 21,50

Sommerkjoler af ensf. Silkelærred fra 16,25

Lærredskjoler i 2-delt Facon i forskellige Farver fra 17,85

Fruekjoler i Tobralco Størr. 46-48 fra 18,85

Siluekjoler i krølfri Frkestoffer, St. 46-48 25,50

det store Udvalg, den gode Vare, den billige Pris.

Fritz Reusch

ALLINGE TELEFON 5

Forretningslokale

i Sandvig, paa Hjørnet af Storegade og Vestergade, er til Leje. Avlsbruger Georg Holm.

En Bydreng

søges.

Fotograf Alfr. Kjoller, Allinge.

Pæn ung Pige,

17—18 Aar, søges til 15. Juni. Maa kunne sove hjemme. Henv. til Serveringsjomfruen paa Hotel **Stammershalde**, Tlf. Allinge 121.

Nyt i STAMMERSHALDE!

Naar De paa Søndag tager paa Annemonetur, saa læg Vejen om ad Stammershalde.

Rofoeds Trio spiller.

Nyd Foraaret — Tag til Troldeskoven.

Alle med Haandelag kan male selv!

Vi har meget stort Udvalg af strygefærdige Farver og tørre Farver til Kalk og Olie —

Gør Indkøb til smaa Priser i

Nordlandets Handelshus.

Det betaler sig

at støtte Afgrøderne med Tilskud af Norges-Salpeter og Chile Salpeter.

Køb denne i

Nordlandets Handelshus

Cyklisternes Drøm...

HAMLET

Danmarks bedste Cykle! Pris fra 120 Kr.

Desuden fører jeg:

„OLYMPIA“ Halvracer (Werner Grundahl Model) 115 Kr.

Prima Cykler med Oliebads-Kædekasse fra 95 Kr.

Ratebetaling: 25 Kr. Udbetaling og 10 Kr. pr. Maaned.

ANDR. MIKKELSEN, Allinge. Tlf. 102

Tøjrepæle, store Ringe, S-er og Led

Kotojr, Grimer, Kædevarer af alle Slags sælges billigt. Nogle rustne Varer sælges med **10 pCt. Rabat.**

Nordlandets Handelshus

Har De Bil-Nøglen?

Ellers kan De faa den i Kiosken!

Bil-Nøglen er en Fortegnelse over alle bornholmske Motorførere, ordnet efter Bilens Nr. Nyttig Haandbog for Bilejere. Pris 1 Kr.

Skal De købe Radio

paa Afbetaling eller pr. Kontant

køber De den med stor Fordel i

Cykle- og Radioimportøren, Allinge

ved H. Jørgensen - Østergade 28 - Telefon 156

Jeg er leveringsdygtig i alle Mærker til forskellige Priser og Kvaliteter. Solide Købere kan faa Radio med meget smaa Afdrag uden Renter. Nogle faa Apparater Model 1937 af de bedste Mærker sælges fra Fabrikken 100 Kr. under Prisen. Paa alle App. stor Rabat pr. Kont. En Del gode, brugte Apparater sælges meget billigt. Lad mig demonstrere

Den helt rigtige

Permanent udfører vi nu med den nye Taco Luxus Maskine. — Moderne Dampkammer System. Alt iberegnet — og dog kun **otte Kroner!**

Barber Johs. Larsen Tlf. Allinge 53

Klinik for Fod- og Ansigtspleje

RAGNHILD ROWOLD

Strandvejen 3 Allinge

Mod. Priser — Aabent: Hver Dag fra 15-18 og efter Aftale

